

การสร้างภูมิคุ้มกันทางความคิดเพื่อทุนทางสังคม

ชุดสไลด์เพื่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ 'จริยธรรมอคติ' โดย สมาคมศรัทธาธรรมาภิบาล

จากทุนมนุษย์ สู่ความเชื่อมั่นที่ยั่งยืน

ทำไมต้องสร้างภูมิคุ้มกันทางจริยธรรม?

อคติทางจริยธรรม (Ethical Bias)

ทุนมนุษย์
(Human Capital)

ทุนทางสังคม
(Social Capital)

Trust: อุปสรรคสำคัญที่ทำลายความเชื่อมั่น

Collaboration: ทำลายความร่วมมือและการตัดสินใจ

Goal: สร้าง 'ภูมิคุ้มกันทางความคิด' เพื่อแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากพฤติกรรมบุคคล

4 ไตรัสทางตรรกะ รูปแบบของอคติทางจริยธรรม

Ad Hominem
 ด่าคน ไม่ใช่เหตุผล

โจมตี "ตัวคน"
 แทนที่จะโต้แย้ง "เหตุผล"

Tu Quoque
 เถียงกลับว่าคุณก็
 เหมือนกัน

อ้างว่าอีกฝ่ายก็เคยทำผิด
 เพื่อปิดความรับผิดชอบ

Tribalism
 เลือกพวก
 ไม่เลือกความจริง

เข้าข้างกลุ่มตนเอง
 โดยไม่สนความถูกต้อง

Moral Licensing
 ทำดีแล้วขอทำผิด

รู้สึกว่าคุณเองทำดีมาก
 จึงมีสิทธิ์ทำผิดได้

อาการบ่งชี้: ตัวอย่างสถานการณ์จริง

The Bias (อคติ)

The Result (ผลลัพธ์)

เขาพูดเรื่องสิ่งแฉดล้อมไม่ได้หรอก
เขาเคยทำธุรกิจทำลายป่า **Ad Hominem**

ปิดตกรข้อเสนอที่ดีเพียงเพราะอดีตของผู้พูด

คุณบอกให้ลดน้ำตา
แต่คุณยังกินหวานอยู่เลย **Tu Quoque**

ปัญหาสุขภาพไม่ได้รับการแก้ไข

สนับสนุนโครงการเพราะเป็นของ
'กลุ่มเรา' แม้ข้อมูลไม่ครบ **Tribalism**

สร้างความแตกแยกในชุมชน

อคติเหล่านี้ทำให้การตัดสินใจผิดพลาด และลดทอนความยุติธรรม

ใครคือผู้นำการเปลี่ยนแปลง?

ระดับบุคคล
สำรวจจุดแข็ง & สร้าง Trust

ระดับครอบครัว
ปลูกฝังวินัยและจริยธรรม

ระดับองค์กร
ระบบ Risk Management & พื้นที่ความหลากหลาย

ระดับชุมชน
สร้างเครือข่ายลดความขัดแย้ง

การเปลี่ยนแปลงเริ่มจาก 'ฉัน' สู่ 'เรา'

พื้นที่ปฏิบัติการจริง: กรณีศึกษาปทุมธานี/คลองหลวง

ภูมิเศรษฐศาสตร์:
โรงงานปิดกิจการ

ภูมิเทคโนโลยี:
คนรุ่นใหม่ย้ายถิ่น

ภูมิอากาศ:
น้ำท่วมซ้ำซาก

ภูมิรัฐศาสตร์:
การแข่งขันสูงจากพื้นที่ใกล้เคียง

ภารกิจ:
เปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสด้วยทุนทางสังคม

กระบวนการสร้างภูมิคุ้มกัน: 4 เครื่องมือปฏิบัติการ

1. วิเคราะห์รากเหตุ
(Root Cause Analysis)

2. การคิดเชิงวิพากษ์
(Critical Thinking)

**3. กระบวนการวิพากษ์
4 รูปแบบ**
(The 4 Critique Modes)

**4. การสร้างธนาคาร
ทุนมนุษย์**
(Human Capital Bank)

ใบงานที่ 1: การวิเคราะห์รากเหตุ (Root Cause Analysis)

กรณีศึกษา:
บริษัท Genสุข

เล่นโทรศัพท์มือถือขณะทำงาน

การนิเทศาผู้อื่นในที่ทำงาน

ใช้ทรัพยากรองค์กรเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

อาการที่มองเห็น (Visible Symptoms)

อคติทางจริยธรรม
(Ethical Bias)

ธรรมที่ต้องเสริม (Virtues needed)

ใบงานที่ 2: การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)

กรณีศึกษา: การประชุมสร้าง 'ศูนย์เรียนรู้เกษตร'

อย่าไปฟังเขาเลย
เขาเคยมีปัญหากการเงิน
(Ad Hominem)

โครงการนี้ของกลุ่มเรา
ต้องสนับสนุน (Tribalism)

กลยุทธ์การป้องกัน
(Defense Strategies)

1. ดึงการประชุมกลับสู่เหตุผล
2. แยก 'คน' ออกจาก 'ประเด็น'
3. ถามหาหลักฐานสนับสนุน

โปรโตคอลการสื่อสาร: การวิพากษ์ 4 มิติ

Positive Critique

Positive Critique

วิพากษ์เชิงบวก

Development Critique

Development Critique

วิพากษ์เชิงแก้ไข

เปลี่ยนการโต้เถียง
เป็นการระดมสมอง

Strategic Impact

วิพากษ์การต่อยอด

Presenter Action

ทำใบงาน/นำเสนอ

Strategic Impact

Presenter Action

ใบงานที่ 3: การสร้างธนาคารทุนมนุษย์

บุคคล

ครอบครัว

องค์กร

ชุมชน

การแก้ปัญหาพื้นที่: โมเดลความร่วมมือ

บทสรุป: ภูมิคุ้มกันทางความคิดเพื่อสังคมที่ยั่งยืน

$$\begin{array}{ccc}
 \text{Critical} & + & \text{Ethics} & = & \text{Social} \\
 \text{Thinking} & & & & \text{Capital} \\
 \text{(การคิดเชิงวิพากษ์)} & & \text{(จริยธรรม)} & & \text{(ทุนทางสังคมที่เข้มแข็ง)}
 \end{array}$$

ลดอคติ
(Reduce Bias)

สร้าง Trust
(Build Trust)

รักษาความยุติธรรม
(Maintain Justice)